

Tự chủ thúc đẩy ứng dụng và chuyển giao khoa học kỹ thuật về địa phương

THU TRANG

Theo quy định của Bộ Khoa học và Công nghệ, bắt đầu từ tháng 1/2014, tất cả các trung tâm ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ trên toàn quốc sẽ chuyển sang cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm. Các chuyên gia cho rằng, đây là cơ hội cho các trung tâm tạo sự chuyển biến về chất, tăng cường sự chủ động, linh hoạt để nâng cao hiệu quả hoạt động cũng như đóng góp tích cực hơn cho sự phát triển khoa học công nghệ và kinh tế - xã hội ở các địa phương. Tuy nhiên, còn nhiều khó khăn, vướng mắc cần tháo gỡ để các trung tâm chuyển sang cơ chế mới hoạt động hiệu quả.

KHÓ KHĂN VƯỚNG MẮC, CẦN THÁO GỖ

Theo báo cáo của Cục Ứng dụng và Phát triển công nghệ Bộ Khoa học và Công nghệ, tính riêng từ năm 2011 đến hết năm 2012 đã có gần 120 đề tài và 227 dự án đã và đang được triển khai tại 61 trung tâm ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ cả nước, tập trung vào các lĩnh vực nông nghiệp, công nghệ sinh học, thủy sản, tiết kiệm năng lượng, xử lý môi trường, vật liệu mới... Tổng kinh phí dành cho các đề tài, dự án được phê duyệt là hơn 450 tỷ đồng, trong đó tổng số kinh phí đã được cấp đạt gần 210 tỷ đồng. Riêng về dịch vụ tư vấn và chuyển giao công nghệ đã có 33/61 trung tâm ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ thực hiện hơn 2.400 hợp đồng dịch vụ tư vấn và chuyển giao công nghệ trong nhiều lĩnh vực như nông nghiệp, công nghệ sinh học, môi trường. Tổng giá trị của các hợp đồng này xấp xỉ 50 tỷ đồng. Như vậy có thể thấy, nhu cầu ứng dụng và chuyển giao công nghệ ở các địa phương không hề nhỏ.

Tuy nhiên, theo đánh giá hoạt động ứng dụng và chuyển giao công nghệ về địa phương vẫn chưa thực sự đáp ứng nhu cầu của hoạt động kinh tế - xã hội trên địa bàn. Nguyên nhân các trung tâm ở

địa phương hoạt động còn kém hiệu quả là do vẫn còn gặp nhiều khó khăn, chưa được đầu tư một cách đồng bộ để thực hiện yêu cầu, nhiệm vụ. Chẳng hạn như: Cơ sở hạ tầng còn hạn chế; thiếu trang thiết bị, hoặc thiết bị lạc hậu, không đồng bộ. Các trung tâm còn thiếu các nguồn lực để triển khai thực hiện các đề tài/dự án có tính ứng dụng cao vào thực tiễn, thí điểm chuyển giao công nghệ; việc triển khai thực hiện ứng dụng và chuyển giao công nghệ ở vùng sâu, vùng xa, vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn. Ngoài ra, nguồn nhân lực của các trung tâm còn thiếu và yếu. Nguồn đầu tư tài chính cho trung tâm thiếu hoặc không ổn định. Bên cạnh đó, cơ chế tài chính chưa rõ ràng, chưa có những chính sách đãi ngộ thỏa đáng khuyến khích cán bộ kỹ thuật có trình độ cao, có kinh nghiệm yên tâm công tác. Chính vì vậy, việc Bộ Khoa học và Công nghệ quy định đến đầu năm 2014, các trung tâm ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ trên toàn quốc chuyển sang cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm thì đây là niềm vui, nhưng đồng thời cũng chính là áp lực phải vượt qua để có thể tự đứng bằng chính sự nghiên cứu và chuyển giao của mình.

GIẢI PHÁP, CƠ CHẾ ĐỂ CÁC TRUNG TÂM HOẠT ĐỘNG HIỆU QUẢ

Theo nguyên Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ, Chu Ngọc Anh: Thời gian tới Bộ Khoa học và Công nghệ sẽ tạo điều kiện, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc để các trung tâm ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ các địa phương đẩy mạnh chuyển giao công nghệ. Bộ tiếp tục phối hợp với các tỉnh, thành phố trên cả nước để đưa ra những giải pháp, cơ chế thúc đẩy thực sự cả về tiềm năng, nguồn nhân lực cho các trung tâm. Theo ông Đặng Huy Hậu, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Ninh, khi mà tiềm năng về nhân lực còn yếu thì nhu cầu trước mắt là tập trung ứng dụng và chuyển giao công nghệ, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị, có nguồn kinh phí ổn định hàng năm và có cơ chế chính sách phù hợp với việc ứng dụng công nghệ. Tỉnh Quảng Ninh giao cho Trung tâm tập trung vào hoàn thiện

công nghệ, ứng dụng và triển khai thử nghiệm phù hợp với năng lực của trung tâm; Tạo điều kiện để trung tâm xây dựng và thực hiện các nhiệm vụ khoa học và công nghệ có trọng tâm, theo định hướng của địa phương.

Ở mỗi địa phương, việc chuyển đổi các trung tâm sang hoạt động theo cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm lại khác nhau. Chính điều này dẫn đến việc thiếu thống nhất từ trung ương đến địa phương. Các chuyên gia cho rằng, để tạo sự thống nhất, Bộ Khoa học và Công nghệ cần có khung, để các trung tâm có một địa vị pháp lý cơ bản làm căn cứ để chuyển đổi, định hình hoạt động. Theo ông Trần Tuấn - Giám đốc Trung tâm Chuyển giao công nghệ và Kiểm định, kiểm nghiệm Thừa Thiên Huế, để các trung tâm tự chủ nhất là tự chủ về tài chính, các địa phương cần phân bổ đủ kinh phí cho khoa học công nghệ. Để làm được điều này, cần làm rõ cơ chế tài chính, phân bổ cho khoa học hàng năm là

bao nhiêu. Tránh tình trạng phân bổ kinh phí cho khoa học công nghệ thiếu, không đúng, không kịp thời dẫn đến chuyển giao khoa học công nghệ về các địa phương khó khăn. Ông Chu Xuân Tiến, Giám đốc Trung tâm Ứng dụng tiến bộ khoa học - công nghệ Lạng Sơn cho rằng, các trung tâm cần chủ động xây dựng các đề án nhằm nâng cao năng lực hoạt động trở thành đầu mối ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ vào sản xuất và đời sống của địa phương, có đủ năng lực tư vấn, hỗ trợ chuyển giao công nghệ trên địa bàn.

Việc tự chủ, tự chịu trách nhiệm đối với các tổ chức nghiên cứu, phát triển khoa học công nghệ là một chủ trương lớn, quan trọng, đúng đắn của Đảng và Nhà nước ta. Để tăng hiệu quả hoạt động, các trung tâm ứng dụng và chuyển giao kỹ thuật ở các địa phương không còn con đường nào khác, bên cạnh sự hỗ trợ, phải tự lực tự cường, tự tìm ra con đường đi cho chính mình ❖

Trình diễn đưa máy cấy cơ giới vào sản xuất nông nghiệp